

A9-0371/2023

23.11.2023

IZVJEŠĆE

o položaju djece lišene slobode u svijetu
(2022/2197(INI))

Odbor za vanjske poslove

Izvjestiteljica: María Soraya Rodríguez Ramos

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE	22
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	23
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	24

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o položaju djece lišene slobode u svijetu (2022/2197(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima te Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima djeteta od 20. studenoga 1989., a posebno njezin članak 37. točku (b) i članak 40. te njezine fakultativne protokole,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom od 13. prosinca 2006. i njezin Fakultativni protokol,
- uzimajući u obzir Smjernice UN-a za alternativnu skrb o djeci od 18. prosinca 2009.,
- uzimajući u obzir Skup načela za zaštitu svih osoba u bilo kojem obliku pritvora ili zatvora od 9. prosinca 1988.,
- uzimajući u obzir Pravila UN-a za zaštitu maloljetnika lišenih slobode („Havanska pravila”) od 14. prosinca 1990.,
- uzimajući u obzir Standardna minimalna pravila UN-a za maloljetničko pravosuđe („Pekinška pravila”) od 29. studenoga 1985., Smjernice UN-a za sprečavanje maloljetničke delinkvencije („smjernice iz Rijada”) od 14. prosinca 1990., Standardna minimalna pravila UN-a za nezatvorske mjere („Tokijska pravila”) od 14. prosinca 1990., Smjernice za postupanje prema djeci u kaznenom pravu („Bečke smjernice”) od 21. srpnja 1997. i Standardna minimalna pravila UN-a za postupanje sa zatvorenicima („Pravila Nelsona Mandele”) od 17. prosinca 2015.,
- uzimajući u obzir Zajednički opći komentar br. 4 (2017.) Odbora za zaštitu prava svih radnika migranata i članova njihovih obitelji i br. 23 (2017.) Odbora za prava djeteta o obvezama država u vezi s ljudskim pravima djece u kontekstu međunarodne migracije u zemljama podrijetla, tranzita, odredišta i povratka,
- uzimajući u obzir Opći komentar Odbora UN-a za prava djeteta, a posebno Opći komentar br. 24 (2019.) o pravima djeteta u maloljetničkom pravosuđu,
- uzimajući u obzir Globalni pakt UN-a o sigurnim, uređenim i regularnim migracijama od 19. prosinca 2018., a posebno njegov cilj 13. točku (h), i Globalni sporazum UN-a o izbjeglicama od 17. prosinca 2018.,
- uzimajući u obzir Globalnu studiju UN-a o djeci lišenoj slobode od 11. srpnja 2019.,

- uzimajući u obzir Rezoluciju UN-a naslovljenu „Promijeniti svijet: Program održivog razvoja do 2030.“, koji je Opća skupština donijela 25. rujna 2015.,
- uzimajući u obzir izvješće o razvojnom programu UN-a naslovljeno “Leaving No One Behind: Impact of COVID-19 on the Sustainable Development Goals (SDGs)” (Nitko ne smije biti zapostavljen: utjecaj bolesti COVID-19 na ciljeve održivog razvoja),
- uzimajući u obzir strategiju UNICEF-a za zaštitu djece (2021. – 2030.) i strateški plan (2022. – 2025.) te njegov plan Reimagine Justice for Children Agenda (2021. – 2030.),
- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno njegov članke 3. stavak 5. i članak 21.,
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima, a posebno njezin članak 8.,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezin članak 14.,
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća od 23. veljače 2022. o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071),
- uzimajući u obzir Preporuku o djeci roditelja zatvorenika, koju je 4. travnja 2018. za države članice donio Odbor ministara Vijeća Europe (CM/Rec(2018)5),
- uzimajući u obzir smjernice EU-a za promicanje i zaštitu prava djeteta od 6. ožujka 2017.,
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. o uspostavi europskog jamstva za djecu¹,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. ožujka 2021. naslovljenu „Strategija EU-a o pravima djeteta” (COM(2021)0142),
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 9. lipnja 2022. naslovljene „Strategija EU-a o pravima djeteta”,
- uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 25. ožujka 2020. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024.” (JOIN(2020)0005),
- uzimajući u obzir Afričku povelju o pravima i dobrobiti djeteta od 11. srpnja 1990.,
- uzimajući u obzir Povelju Organizacije američkih država iz 1948., a posebno njezin članak 49.,
- uzimajući u obzir Afričku povelju o ljudskim pravima i pravima narodâ od 27. lipnja 1981., a posebno njezine članke 17. i 25.,

¹ [SL L 223, 22.6.2021., str. 14.](#)

- uzimajući u obzir Deklaraciju Zajednice naroda jugoistočne Azije o ljudskim pravima od 19. studenog 2012., a osobito njezin članak 31.,
- uzimajući u obzir zajedničku izjavu Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS) od 4. svibnja 2023. o izvješću izvjestitelja u okviru moskovskog mehanizma OESS-a o prisilnom premještanju i/ili deportaciji ukrajinske djece,
- uzimajući u obzir izvješće glavnog tajnika UN-a od 5. lipnja 2023. o djeci i oružanim sukobima;
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. studenoga 2019. o pravima djece povodom 30. obljetnice Konvencije UN-a o pravima djeteta²,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. ožujka 2021. o pravima djece u pogledu strategije EU-a o pravima djeteta³,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 3. svibnja 2022. naslovljenu „Prema strategiji EU-a za promicanje obrazovanja djece u svijetu: ublažavanje posljedica pandemije bolesti COVID-19”⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. travnja 2022. o zaštiti koju EU pruža djeci i mladima koji bježe od rata protiv Ukrajine⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2022. o kršenju ljudskih prava u kontekstu prisilne deportacije ukrajinskih civila u Rusiju i prisilnog posvajanja ukrajinske djece u Rusiji⁶,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. lipnja 2023. o mučenju i kaznenom progonu ukrajinskih maloljetnika Tigran Oganješjana i Mikite Hanhanova u Ruskoj Federaciji⁷,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2022. o stanju ljudskih prava u Xinjangu, uključujući policijske spise policije u Xinjangu⁸,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 3. svibnja 2022. o progonu manjina na temelju uvjerenja ili vjeroispovijesti⁹,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2022. o borbi protiv nekažnjavanja ratnih zločina u Ukrajini¹⁰,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća Europe CM/Res(2023)3 o uspostavi Proširenog djelomičnog sporazuma o registru štete prouzročene agresijom Ruske Federacije na Ukrajinu,

² [SL C 232, 16.6.2021., str. 2.](#)

³ [SL C 474, 24.11.2021., str. 146.](#)

⁴ [SL C 465, 6.12.2022., str. 44.](#)

⁵ SL C 434, 15.11.2022, str. 50.

⁶ SL C 125, 5.4.2023, str. 67.

⁷ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0240.

⁸ SL C 493, 27.12.2022, str. 96.

⁹ SL C 465, 6.12.2022, str. 33.

¹⁰ SL C 479, 16.12.2022, str. 68.

- uzimajući u obzir Deklaraciju Vijeća Europe iz Reykjavíka naslovljenu „Ujedinjeni oko naših vrijednosti”, usvojenu na četvrtom sastanku na vrhu čelnika država i vlada održanom 16. i 17. svibnja 2023.,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0371/2023),
- A. budući da je, u skladu s člankom 1. Konvencije UN-a o pravima djeteta, dijete svaki čovjek mlađi od 18 godina, osim ako se punoljetnost ne dostiže ranije prema pravu koje se primjenjuje na njega; budući da je dijete prije svega dijete, neovisno o etničkom podrijetlu, spolu, državljanstvu, religiji, društvenom i ekonomskom podrijetlu, sposobnostima, migracijskom ili boravišnom statusu ili o tome ima li invaliditet; budući da je svakom djetetu potrebna posebna zaštita i da svako dijete ima pravo na sva prava utvrđena u Konvenciji UN-a o pravima djeteta;
- B. budući da je oduzimanje slobode svaki oblik pritvaranja, zadržavanja osobe protiv njezine volje, zatvaranja ili pak smještanja djeteta u javnu ili privatnu zatvorsku ustanovu koju dijete ne smije samovoljno napustiti, ili na temelju naloga bilo kojeg sudskog, upravnog ili drugog javnog tijela ili zločinačke ili terorističke organizacije ili *de facto*;
- C. budući da se dob nakon koje osoba postaje kazneno odgovorna razlikuje među državama; budući da se u Globalnoj studiji UN-a o djeci lišenoj slobode 14 godina preporučuje kao minimalna dob za kaznenu odgovornost; budući da se u Općoj napomeni br. 10 Odbora o pravima djeteta preporučuje da minimalna dob za kaznenu odgovornost ne bude niža od 12 godina;
- D. budući da je proizvoljno oduzimanje slobode zabranjeno i da svako uhićenje i zadržavanje ljudi ne smije biti očigledno nerazmjerno, nepravedno ili nepredvidivo te da sam način uhićenja ne smije biti diskriminirajući;
- E. budući da državna tijela, kada odluče zadržati djecu, imaju pozitivnu obvezu osigurati da ta ona mogu ostvarivati prava sadržana u Konvenciji o pravima djeteta; budući da se člankom 10. stavkom 1. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima predviđa da se sa svim osobama lišenima slobode mora postupati ljudski i s poštovanjem prirodnog dostojanstva ljudske osobe;
- F. budući da se pod „djecom lišenom slobode” podrazumijevaju djeca lišena slobode u okviru sustava pravosuđa, iz razloga povezanih s migracijom, u ustanovama, uključujući ustanove za djecu s invaliditetom, u zatvorima sa svojim primarnim pružateljima skrbi, u kontekstu oružanih sukoba te zbog razloga nacionalne sigurnosti; budući da pristanak roditelja ili djeteta ne utječe na to oduzima li se djetetu sloboda (ili ne);
- G. budući da bi se u skladu s člankom 37. točkom (b) Konvencije UN-a o pravima djeteta oduzimanje slobode u slučaju djece trebalo primjenjivati samo kao krajnja mjera, na najkraće moguće razdoblje, isključivo u iznimnim slučajevima i na temelju preispitivanja; budući da je, iako se u Općem komentaru br. 24 Odbora UN-a za prava djeteta navodi da bi iznimke trebale biti samo dokazani razlozi iz područja sigurnosti ili

javnog zdravlja, praksa za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 pokazala je da su se te iznimke prekomjerno koristile;

- H. budući da prema Globalnoj studiji UN-a o djeci lišenoj slobode oduzimanje slobode djeci znači da ih se izlaže nekom obliku strukturnog nasilja; budući da su se u Programu održivog razvoja do 2030. države obvezale na eliminaciju svih oblika nasilja nad djecom;
- I. budući da oduzimanje slobode djeci kao kazna za, među ostalim, njihovu seksualnu orijentaciju ili rodni identitet, što je posljedica kulture časti, nikada ne može biti u skladu s visokim standardom krajnje mjere prema članku 37. točki (b) Konvencije o pravima djeteta i da nikada nije u najboljem interesu djeteta;
- J. budući da se „djeca lišena slobode u okviru sustava pravosuđa” odnosi na djecu u policijskom zadržavanju, istražnom zatvoru, pritvoru u čekanju suđenja i u zatvoru nakon osuđujuće presude;
- K. budući da se „djeca koje žive u zatvoru sa svojim primarnim skrbnikom” odnosi na djecu koja žive sa zadržanim ili zatvorenim primarnim skrbnikom i koja su *de facto* lišena slobode;
- L. budući da se „djeca lišena slobode zbog razloga povezanih s migracijom” odnosi na sve okolnosti u kojima je djetetu oduzeta sloboda radi razloga povezanih s njegovim migracijskim statusom ili migracijskim statusom roditelja, bez obzira na to kako je određena mjera za oduzimanje djeteta slobode i razloge za njezinu primjenu ili naziv objekta ili lokacije gdje je djetetu oduzeta sloboda; budući da djeca bez pratnje i djeca odvojena od obitelji ne bi trebala biti lišena slobode i da se zadržavanje ne može opravdati samo činjenicom da je dijete bez pratnje ili odvojeno od obitelji ili na temelju njihova migracijskog ili boravišnog statusa ili pak nepostojanja takvog statusa;
- M. budući da prema nekoliko izvješća, u prvom redu u skladu s Radnim dokumentom UNICEF-a o alternativama imigracijskom pritvoru za djecu iz veljače 2019., odredbe o zadržavanju djece (kao „krajnja mjera”) iz Konvencije o pravima djeteta nisu primjenjive na postupke povezane s imigracijom te se stoga ne mogu služiti kao temelj za zadržavanje djece povezano s imigracijom; budući da su djeca bez pratnje ili djeca odvojena od obitelji u tom kontekstu posebno ranjiva; budući da se prema Globalnoj studiji UN-a o djeci lišenoj slobode u svim slučajevima povezanim s migracijom preporučuje zabrana oduzimanja slobode djeci;
- N. budući da djecu ne bi trebalo zadržavati zbog razloga povezanih s migracijama; budući da djeca ne bi trebala biti smještena u zatvorenim migracijskim centrima bez mogućnosti njihova napuštanja jer migracija nije kazneno djelo te stoga nema opravdanja za primjenu mjera koje se provode u vezi s osobama koje su počinile kazneno djelo; budući da je prema Globalnoj studiji UN-a o djeci lišenoj slobode „neovisno o uvjetima zatvaranja, oduzimanje slobode u svrhu migracije štetno za fizičko i mentalno zdravlje djece i izlaže ih riziku od zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja”;
- O. budući da neke zemlje instrumentaliziraju migracije protiv EU-a u svrhu ostvarivanja svojih političkih interesa, iskorištavaju humanitarne situacije i u prvom redu štete djeci;

- P. budući da se „djeca lišena slobode u ustanovama” odnosi na djecu, uključujući djecu s invaliditetom, koja su odvojena od obitelji i lišena slobode u ustanovama te koja iz različitih razloga ne mogu samovoljno napustiti dotičnu ustanovu;
- Q. budući da se „djeca lišena slobode u kontekstu oružanog sukoba” odnosi na djecu unovačenu i/ili prisilno priključenu u oružane snage i oružane skupine kako bi ondje služili kao borci, stražari, špijuni, glasnici, kuhari i u druge svrhe, uključujući njihovo seksualno iskorištavanje; budući da oružane skupine i terorističke organizacije regrutiraju djecu kao članove svojih organizacija, oduzimajući im tako slobodu, s ciljem njihove ideološke edukacije kojom osiguravaju dosljedna i jedinstvena politička stajališta; budući da su te organizacije u svom djelovanju usmjerene na vrlo malu djecu i da ih šalju u borbe na prvoj liniji;
- R. budući da se člankom 38. Konvencije o pravima djeteta i Dodatnim protokolom Ženevskim konvencijama države i oružane skupine obvezuju na suzdržavanje od novačenja djece mlađe od 15 godina u svoje oružane postrojbe te na jamčenje njihova ne sudjelovanja u sukobima; budući da se u skladu s pravom o ljudskim pravima 18 godina utvrđuje kao minimalna zakonska dob za novačenje u oružanim sukobima; budući da se prema Rimskom statutu novačenje djece mlađe od 15 godina koje provode strane države ili naoružane skupine smatra ratnim zločinom;
- S. budući da niz zemalja diljem svijeta i dalje pogubljuje zatvorenike za zločine koje su navodno počinili kada su bili mlađi od osamnaest godina;
- T. budući da se „djeca lišena slobode zbog nacionalne sigurnosti” odnosi na djecu koju su regrutirali teroristi ili oružane skupine ili djecu koja su u skladu sa zakonima o nacionalnoj sigurnosti optužena zbog ostvarivanja prava na okupljanje i udruživanje, primjerice tijekom prosvjeda; budući da je prema Globalnoj studiji UN-a o djeci lišenoj slobode velika većina država donijela nove protuterorističke zakone ili izmijenila postojeće nacionalne zakone, pri čemu je njihovo područje primjene u mnogo slučajeva prošireno na načine kojima se negativno utječe na djecu; budući da se tim mjerama djeca izlažu povećanom riziku od oduzimanja slobode zbog navodnih kaznenih djela protiv nacionalne sigurnosti; budući da su neke obavještajne i sigurnosne snage navodno počinile strašna mučenja, uključujući silovanje i drugo nasilje seksualne prirode, nad djecom prosvjednicima u pritvoru kako bi ih se kaznilo i ponizilo te kako bi ih se odvratilo od sudjelovanja u prosvjedima;
- U. budući da je dijete koje je u sukobu sa zakonom svako dijete koje dođe u kontakt s tijelima kaznenog progona zbog navodnog ili dokazanog kršenja kaznenog zakona ili zbog toga što je za to okrivljeno;
- V. budući da sustav pravosuđa za djecu ili maloljetnike obuhvaća zakonodavstvo, norme, standarde, smjernice, politike, postupke, mehanizme, odredbe, institucije i tijela koji su izričito usmjereni na djecu u sukobu sa zakonom, koja su dostigla ili premašila minimalnu dob za kaznenu odgovornost;
- W. budući da se djeca mlađa od minimalne dobi potrebne za kaznenu odgovornost u trenutku počinjenja kaznenog djela ne mogu smatrati odgovornima u kaznenim postupcima; budući da djeca koja su dostigla ili premašila minimalnu dob za kaznenu odgovornost u trenutku počinjenja kaznenog djela, ali su mlađa od 18 godina, mogu, uz

puno poštovanje Konvencije o pravima djeteta, biti službeno optužena, uključujući da im se oduzme sloboda, i podlijevati postupcima u okviru pravosuđa za djecu;

- X. budući da se djeca u dodir s pravosudnim sustavima dolaze iz brojnih razloga – kao žrtve ili preživjele osobe, kao svjedoci, kada su optužena za kazneno djelo, kao zainteresirana strana ili zato što je potrebno pravno djelovati kako bi se osigurala njihova odgovarajuća skrb, zaštita, zdravlje ili dobrobit;
- Y. budući da pristup djece pravosuđu obuhvaća sve sudske i upravne postupke koji utječu na djecu, uključujući mehanizme običajnog i vjerskog pravosuđa te alternativnog rješavanja sporova kao i kvazisudske mehanizme, te da se primjenjuje na ustavno, kazneno, građansko, javno, privatno, upravno i vojno pravo na nacionalnoj i međunarodnoj razini;
- Z. budući da najbolji interes djeteta mora biti na prvom mjestu pri donošenju svih odluka koje se odnose na dijete, među ostalim o tome treba li djetetu oduzeti osobnu slobodu, dok se istodobno djela s kaznenim posljedicama koje počinu dijete nikada ne smiju zanemariti; budući da procjenu načela najboljeg interesa djeteta moraju donijeti nadležna tijela te prioritet mora biti reintegracija djece koja su počinila kazneno djelo; budući da to znači da bi djecu, da bi preuzela konstruktivnu ulogu u društvu, trebalo podupirati;
- AA. budući da je pravo na obrazovanje osnovno ljudsko pravo; budući da se procjenjuje da u svijetu 244 milijuna djece i mladih još ne pohađa školu zbog društvenih, gospodarskih i kulturnih razloga; budući da je vjerojatnije da će se djevojčicama nego dječacima uskratiti pristup obrazovanju, posebno u zemljama u razvoju, što znatno ograničava njihovu slobodu i prilike da na ravnopravnoj osnovi zakorače u odraslu dob;
- AB. budući da pristup pravosuđu zahtijeva pravno osnaživanje svakog djeteta i da se pritom mora uzeti u obzir njegova dob, zrelost i kapacitet za razvoj;
- AC. budući da je preusmjeravanje uvjetovano usmjeravanjem djece u sukobu sa zakonom od službenog sudskog postupka prema drukčijem načinu rješavanja problema kojim bi se mnogobrojnoj djeci omogućilo da njihov slučaj rješavaju nepravosudna tijela; time bi se, naime, izbjegle negativne posljedice službenih sudskih postupaka, kao što su stigma koju sa sobom nose osuđujuća presuda i upis u kaznenu evidenciju, pod uvjetom da se u potpunosti poštuju ljudska prava i pravne zaštitne mjere;
- AD. budući da Globalna studija UN-a o djeci lišenoj slobode, objavljena u srpnju 2019., zaslužuje svaku pohvalu te da predstavlja prekretnicu kada je riječ o okončanju nevidljivosti i prevladavanju ranjivosti, stigmatizacije i socijalne isključenosti djece lišene slobode;
- AE. budući da je prema spomenutoj Globalnoj studiji UN-a više od 7 milijuna djece¹¹ diljem svijeta lišeno slobode;
- AF. budući da prema Globalnoj studiji UN-a dječaci čine otprilike 94 % djece lišene slobode, dok su 6 % njih djevojčice, te da je oko 5,4 milijuna djece smješteno u

¹¹ Svi navedeni podaci proizlaze iz Globalne studije UN-a o djeci lišenoj slobode.

ustanove koje su same po sebi štetne za djecu i njihov razvoj; budući da se otprilike 1,4 milijuna djece lišene slobode nalazi u policijskom zadržavanju, istražnom zatvoru i zatvorima;

- AG. budući da je iz razloga povezanih s migracijom zadržano najmanje 330 000 djece, bez pratnje ili s obiteljima; budući da najmanje 19 000 djece živi u zatvoru sa svojim primarnim skrbnicima – gotovo isključivo majkama;
- AH. budući da je trenutačno zadržano 35 000 djece u kontekstu oružanih sukoba i da su barem deseci tisuća prisilno deportirani, odvojeni od svojih obitelji ili posvojeni; budući da je samo 2022. godine 2496 djece lišeno slobode zbog stvarne ili navodne povezanosti sa sukobljenim stranama, uključujući terorističke skupine i organizacije; budući da je zbog razloga nacionalne sigurnosti danas u zemljama na čijim državnim područjima nema sukoba zadržano najmanje 1500 djece te da su razlozi za to, među ostalim, sudjelovanje u mirnim prosvjedima, izražavanje političkih mišljenja na internetu, angažman u zabranjenim političkim skupinama i aktivnostima bandi; budući da su neke od zemalja zahvaćenih sukobima s najvišim stopama zadržavanja djece o kojima je izvijestila Globalna studija UN-a uspjele znatno smanjiti broj zadržane djece, dok se u drugim slučajevima broj zadržane djece samo povećao; budući da u sukobima djecu rađaju majke koje se bore na bojišnici kao i one koje žive u zatvoreničkim kampovima; budući da je prema podacima UNICEF-a početkom 2020. godine dječjem radu bilo podvrgnuto 160 milijuna djece;
- AI. budući da ruske vlasti i dalje namjerno ciljaju i ugnjetavaju ukrajinsku djecu; budući da je prema podacima ukrajinske platforme „Children of War” uslijed ruske invazije poginulo najmanje 488 ukrajinske djece, pri čemu je najmanje 1016 djece ranjeno, njih približno 19 500 deportirano u Rusiju, a njih 3924 nestalo;
- AJ. budući da je oduzimanje slobode djeci zbog izražavanja uvjerenja ili političkih stajališta ili pak sudjelovanja u prosvjedima ili skupovima kršenje prava sve djece na izražavanje stajališta utvrđenog u člancima 12. i 13. Konvencije UN-a o pravima djeteta; budući da se djeci zadržanoj zbog političkih razloga često sudi kao odraslima, da se čak drže u istim zatvorima kao i odrasli te da podliježu istim pravilima i postupcima; budući da brojna djeca borave u neljudskim uvjetima i u ustanovama za odrasle, čime se jasno krše njihova ljudska prava; budući da uvjeti u pritvoru uključuju prenapučenost, nedovoljno razdvajanje djece i odraslih i/ili djevojčica i dječaka, sustavno narušavanje privatnosti, nedostatak psihosocijalne potpore za djecu i mlade, uključujući kontakt s obitelji i vanjskim svijetom, te nedovoljan pristup obrazovanju, zdravstvenoj skrbi, rekreacijskim i kulturnim aktivnostima; budući da su djeca lišena slobode žrtve daljnjih kršenja ljudskih prava, kao što su nasilje, silovanje i seksualni napadi te mučenje i okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje;
- AL. budući da se u Općem komentaru br. 24 Odbora UN-a za prava djeteta navodi da se neki slučajevi djece s invaliditetom ne bi trebali rješavati u okviru pravosudnih sustava, čak i ako su navršila najnižu dob za kaznenu odgovornost; budući da se u članku 14. Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom navodi da postojanje invaliditeta ni u kojem slučaju ne može opravdati oduzimanje slobode; budući da se u Općem komentaru br. 24 Odbora UN-a za prava djeteta navodi da bi trebalo osigurati prilagodbe za djecu s invaliditetom, što može uključivati fizički pristup sudskim i drugim zgradama, potporu

djeci sa psihosocijalnim poteškoćama te pomoć u komunikaciji i čitanju dokumenata; budući da su djeca s invaliditetom prekomjerno zastupljena u ustanovama i da proživljavaju specifične načine oduzimanja slobode zbog invaliditeta te da je vjerojatnije je da će biti izložena iskorištavanju, nasilju, zlostavljanju, mučenju i drugim oblicima lošeg postupanja; budući da između 50 % i 75 % djece koja dođu u kontakt s pravosudnim sustavom već pati od nekog oblika poremećaja mentalnog zdravlja te da su žrtve zlostavljanja ili zanemarivanja; budući da praksa oduzimanja slobode obično prouzročava ili pogoršava mentalne i kognitivne zdravstvene probleme;

- AM. budući da djeca s invaliditetom imaju posebna prava i potrebe i da se ne bi trebala smještati u zatvorene centre te da bi im trebalo osigurati uvjete za neovisno funkcioniranje uz potporu trećih strana, kao što su osobni skrbnici;
- AN. budući da je prema Globalnoj studiji UN-a udio zadržane djece iz ekonomski zakinitih sredina, djece s invaliditetom, djece migrantskog podrijetla ili pak djece pripadnika zajednice LGBTIQ+ u svijetu nerazmjerno visok;
- AO. budući da su prema Globalnoj studiji UN-a djeca također meta uhićenja i zadržavanja na temelju njihove vjere, etničke pripadnosti, plemenskog identiteta ili mjesta podrijetla; budući da su u nekim državama zabilježeni i slučajevi oduzimanja slobode, npr. prisilni brakovi, otmice i prisilno novačenje u paravojne i kriminalne skupine, koji se temelje na etničkim i vjerskim napetostima i predrasudama prema manjinama na osnovi vjeroispovijesti i uvjerenja; budući da su oružane skupine i terorističke organizacije, kao i neke države, ciljale djecu pripadnike vjerskih i etničkih manjina te da su otele tisuće žena, djevojčica i dječaka, pri čemu su brojne među njima izložile sustavnom seksualnom nasilju i silovanju, prisilnom braku i prisilnim pobačajima;
- AP. budući da su djevojčice u nekim tradicijama posebno izložene riziku od zločina iz časti, pri čemu im se oduzima sloboda te postaju žrtve „ubojstava iz časti”; budući da se 12 milijuna djevojčica vjenčalo prije navršenih 18 godina; budući da je prisilni brak još jedan oblik oduzimanja slobode bez obzira na dob i neovisno o tome kada nacionalno pravo zemlje odredi nastupanje punoljetnosti; budući da su djeca pripadnici skupine LGBTIQ+ u obiteljskom kućnom pritvoru koja su prisiljena na konverzijske terapije također lišena slobode;
- AQ. budući da je prema UNICEF-u u razdoblju od ožujka 2020. do listopada 2021., kao mjera protiv zaraze bolešću COVID-19, u svijetu na slobodu pušteno 45 000 djece u najmanje 84 zemlje, što pokazuje da je ukidanje mjere zadržavanja moguće i da su zemlje koje ne koriste tu mjeru bolje pripremljene za reakciju na neke od aspekata izvanrednih stanja u području javnog zdravlja;
- AR. budući da EU već ima vodeću ulogu u zaštiti i podupiranju djece diljem svijeta jačanjem pristupa obrazovanju, uslugama i zdravstvu te zaštitom od svih oblika nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, među ostalim u humanitarnom kontekstu;
1. podsjeća na to da je djetinjstvo faza života tijekom koje djeca razvijaju osobnost, emocionalne odnose s drugima, socijalne i obrazovne vještine i društvene kompetencije te stoga naglašava da im se, ako im se oduzme sloboda, oduzimaju i djetinjstvo i budućnost; naglašava pravo djece na neometan pristup obrazovanju i aktivnostima čija je svrha postizanje dobrobiti, najboljim načinima za ublažavanje učinaka siromaštva i

osiguravanje bolje budućnosti za njih, njihove obitelji i zajednice; poziva relevantne institucije da osiguraju učinkovitu primjenu tog prava;

2. podsjeća na to da je Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom smještanje u ustanove proglasio oblikom proizvoljnog oduzimanja slobode; uviđa da su unatoč nepostojanju njihove globalno prihvaćene definicije, ustanove neizbježno štetne za razvoj djece i njihove psihosocijalne veze zbog značajki kao što su depersonalizacija, stroga rutina, nedostatak individualne potpore ili osobnog liječenja te nedostatak kontrole ondje smještene djece nad vlastitim životima i odlukama koje na njih utječu;
3. ističe da oduzimanje slobode može samo po sebi predstavljati oblik mučenja ili okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja djece, čime se krši međunarodno pravo, što je izričito zabranjeno člankom 37. točkom (a) Konvencije o pravima djeteta i/ili može dovesti do kršenja prava djeteta na život, opstanak i razvoj iz članka 6. Konvencije; hitno poziva na to da se nacionalnim pravnim okvirima u potpunosti zabrane i kazne svi oblici mučenja i okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja; poziva na stavljanje izvan snage svih zakona i prakse kojima se i dalje omogućuje da djeca budu osuđena na doživotni zatvor kao i njihovo tjelesno kažnjavanje, unatoč apsolutnoj zabrani u skladu s člankom 37. točkom (a) Konvencije o pravima djeteta; podsjeća na to da je izricanje smrtno kazne osobi koja je bila dijete u trenutku počinjenja kaznenog djela zabranjeno međunarodnim pravom o ljudskim pravima; hitno poziva na to da se nacionalnim pravnim okvirima u potpunosti zabrani smrtna kazna za maloljetne prijestupnike;
4. podsjeća na to da osobe ili oružane skupine koje su u dodiru s djecom ni u kojem slučaju ne bi smjele novačiti djecu mlađu od 18 godina niti bi ona smjela sudjelovati u sukobima;
5. konstatira da su prema UNICEF-u mjere povezane s bolešću COVID-19 pokazale da zemlje mogu brzo djelovati kada je to jasno i uvjerljivo utemeljeno, u ovom slučaju zbog izvanrednog stanja u području javnog zdravlja, s ciljem zaštite ugroženih skupina stanovništva, kao što su one u zatvorenim prostorima, te da bi se preusmjeravanje i druge mjere koje podrazumijevaju alternativne zadržavanje mogle primjenjivati izričito u slučajevima koji uključuju djecu; poziva na veće mogućnosti za roditelje, obitelji ili skrbnike da posjećuju svoju djecu i komuniciraju s njima kada je to u najboljem interesu djeteta;
6. izražava žaljenje zbog zadržavanja djece; smatra da bi međunarodna zajednica trebala udvostručiti svoje napore kako bi se do 2030. stalo na kraj zadržavanju djece upotrebom i izričitim pravnim priznavanjem preusmjeravanja, istraživanjem alternativa koje ne podrazumijevaju oduzimanje slobode i mjera restorativne pravde, s obzirom na nepobitne dokaze da je oduzimanje slobode štetno za dobrobit djece i da se prekomjerno upotrebljava;
7. naglašava da se osobe ili organizacije koje su dijete instruirale i/ili obučile za počinjenje kaznenog djela moraju kazniti i pozvati na odgovornost ovisno o nanesej šteti;
8. ističe da se oduzimanje slobode djetetu nikada ne bi trebalo smatrati sredstvom rehabilitacije i/ili reintegracije u društvo, kako je propisano međunarodnim pravom; stoga poziva Komisiju i Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) da potiču

partnere iz trećih zemalja da slijede preporuku Globalne studije UN-a o najnižoj dobi za kaznenu odgovornost; potiče treće zemlje da ne smanjuju najnižu dob za kaznenu odgovornost i da dekriminaliziraju nejasne koncepte kao što su „nemoralno” ili „disruptivno” ponašanje djece;

9. napominje da nedostaju sveobuhvatni, ažurirani i raščlanjeni podaci o broju djece koja su trenutačno lišena slobode u svijetu, naročito u kontekstu migracija, ustanova, nacionalne sigurnosti i oružanih sukoba; ističe potrebu za razvojem i održavanjem međunarodne baze tih podataka; ističe da bi, prema potrebi, te brojke trebalo raščlaniti prema kategoriji kaznenog djela i razlogu za oduzimanje slobode;
10. poziva na razvoj učinkovitog sustava neovisnog praćenja svih mjesta zadržavanja djece, kojim bi se osiguralo su da rezultati obilazaka tih mjesta u svrhu nadgledanja javno dostupni; ističe ključnu ulogu novinara i nevladinih organizacija u pružanju informacija o broju i položaju djece lišene slobode, osobito u zemljama zahvaćenima sukobima ili zemljama u kojima je suradnja s vladom o tom pitanju teška ili nemoguća;
11. stoga poziva institucije EU-a i države članice da preuzmu vodeću ulogu i pokrenu globalnu kampanju s ciljem smanjenja broja zadržane djece, među ostalim uspostavom mehanizma UN-a za praćenje kako bi se zajamčila potpuna provedba preporuka iz Globalne studije UN-a te na taj način doprinijelo učinkovitim puštanju djece na slobodu; poziva Komisiju i ESVD da aktivno podupiru, među ostalim i financiranjem ako je to primjereno, inicijative koje poduzimaju vlasti partnerskih trećih zemalja i/ili lokalne organizacije kako bi se na sustavan i cjelovit način odgovorilo na temeljne uzroke koji dovode do oduzimanja slobode;
12. pozdravlja strategiju EU-a o pravima djeteta, koju je 2022. Komisija usvojila s ciljem jačanja položaja EU-a kao ključnog globalnog aktera, povećanja kapaciteta za zaštitu djece u delegacijama EU-a uspostavom kontaktnih točaka za mlade te osiguravanja zaštite i ostvarivanja prava djeteta u svim kontekstima u okviru vanjske politike EU-a; traži od Komisije da pruži dodatne pojedinosti i ažurirane informacije o ulozi delegacija EU-a i njihovim aktivnostima u cilju poboljšanja javne komunikacije, veće učinkovitosti njihove uloge i jačanja njihova mandata, također, kada je to moguće, uz pomoć alata parlamentarne diplomacije (npr. službenih misija EP-a);
13. podsjeća na to da je važno da EU i države članice podrže jačanje regionalnih sustava ljudskih prava, među ostalim u vidu financijske pomoći i međuregionalnih razmjena iskustava; čvrsto vjeruje u ulogu koju ti regionalni sustavi moraju imati u reagiranju na položaj djece lišene slobode kao i u njihovu komplementarnost sa sustavom UN-a za ljudska prava;
14. poziva Komisiju i ESVD da osmisle sveobuhvatnu politiku deinstitucionalizacije i da u tom kontekstu podupru vlasti trećih zemalja i lokalne organizacije u razvoju nacionalnih akcijskih planova s konkretnim mjerama i jasnim vremenskim rasporedom za smanjenje broja djece lišene slobode kao i na to da se pred opcijom zadržavanja prednost daje rješenjima koja ne uključuju oduzimanje slobode te strukturama nalik onima obiteljskima; traži od Komisije i ESVD-a da budu spremni pružiti potporu trećim zemljama i lokalnim organizacijama uključenima u deinstitucionalizaciju;

15. podsjeća ne to da je EU u svojem vanjskom djelovanju u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI), Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III), Akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024. i globalne dimenzije strategije EU-a o pravima djeteta za razdoblje 2021. – 2024. izrazio predanost podupiranju prijelaza s institucionalne skrbi na obiteljsku skrb i skrb u zajednici; potiče institucije EU-a da ne financiraju ustanove, uključujući pritom njihovu obnovu, izgradnju ili renovaciju, ako one nisu dio procesa deinstitucionalizacije;
16. ističe da neke od zemalja kandidatkinja za članstvo u EU-u i dalje smještaju osobe s invaliditetom u ustanove zatvorenog tipa, uključujući djecu s invaliditetom; ponavlja svoj poziv zemljama kandidatkinjama za članstvo u EU-u na daljnji napredak kako bi se zajamčilo poštovanje prava osoba s invaliditetom i zajamčili dostojni životni uvjeti za osobe, uključujući djecu, s invaliditetom;
17. poziva EU na donošenje vlastitog popisa prioriternih zemalja koji bi mogao uključivati područja zahvaćena sukobima, okupirana područja, područja s povećanom stopom raseljavanja ili područja u kojima su prisutne oružane skupine ili terorističke organizacije, među ostalim, u kojima bi ESVD, Komisija i države članice trebali intenzivnije djelovati u pružanju potpore djeci lišenoj slobode te surađivati s lokalnim vlastima u uvođenju ili unaprjeđenju mehanizama zaštite i posebnog zakonodavstva usmjerenog na jamčenje zaštite djece; ustraje u tome da bi taj prioritetni popis trebao sastaviti ESVD, u bliskoj suradnji s dionicima i Parlamentom, te da bi ga trebalo ažurirati svake godine; nadalje, poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da dostavi godišnje javno izvješće o mjerama provedenima u prioriternim zemljama;
18. oštro osuđuje krijumčarenje i iskorištavanje ljudi, uključujući djecu;
19. potiče veleposlanstva država članica i delegacije EU-a da se pobrinu za uključivanja civilnog društva, vođa lokalnih zajednica i vjerskih aktera u rasprave s vlastima o ukidanju štetnih praksi prema djeci, kao što su prisilni brakovi ili oduzimanje slobode na temelju vjere i vjeroispovijesti, uključujući aktivan doprinos eliminaciji takvih praksi kada god se one pojave; uviđa da je poznato da se u nekim zemljama oduzimanje slobode temelji na etničkim, vjerskim i rodnim stereotipovima;
20. podsjeća na to da studije pokazuju da zadržavanje ima snažan i negativan učinak na zdravlje i njihov fizički, emocionalni i psihički razvoj djece te za djecu može biti štetno čak i ako je riječ o relativno kratkom razdoblju, bez obzira na uvjete u kojima se nalaze zadržana djeca; zahtijeva dodjelu odgovarajućih sredstava usmjerenih na djecu, pri čemu se u obzir uzima trauma, dob i rod, kako bi se ublažili povećani rizici za ranjive skupine, uključujući djecu s invaliditetom i djecu iz autohtonih, etničkih i manjinskih zajednica; naglašava da postojanje invaliditeta nikada ne smije opravdati oduzimanje slobode;
21. hitno poziva da se u svim zakonima, politikama i praksama koji se odnose na pravo na osobnu slobodu prestane s diskriminacijom djece s invaliditetom; poziva delegacije EU-a da podupru vlasti trećih zemalja u uključivanju prava i potreba djece s invaliditetom u sva područja prava i politike koja su izravno ili neizravno bitna za sprečavanje i eliminaciju nezakonitog i/ili proizvoljnog zadržavanja te da osiguraju potpuno i

- učinkovito sudjelovanje djece s invaliditetom u svim postupcima donošenja odluka, uključujući sve faze razvoja politike usmjerene na to da se stane na kraj praksi kojom se djeci oduzima sloboda; potiče i podupire kampanje za podizanje razine osviještenosti i programe osposobljavanja, u prvom redu umjerene na tvorce politika, javne službenike, pružatelje usluga i medije, o pravu na slobodu i sigurnost djece s invaliditetom, uključujući pritom i borbu protiv stereotipova, predrasuda i štetnih praksi;
22. ponovno poziva Komisiju, ESVD i države članice da podupru vlasti trećih zemalja da svoj djeci osiguraju mogućnost ostvarivanja njihova prava na besplatno osnovnoškolsko obrazovanje te da poduzmu mjere radi osiguravanja raspoloživosti i dostupnosti srednjoškolskog obrazovanja; stoga ustraje u potrebi odgovarajućeg uključivanja djece lišene slobode; naglašava da svi obrazovni i školski materijali moraju biti usklađeni sa standardima UNESCO-a u području obrazovanja; usto poziva Komisiju, ESVD i države članice da podupru tijela trećih zemalja u razvoju i provedbi digitalnih metoda podučavanja i učenja te olakšaju pristup internetu za svu djecu;
 23. traži veću osviještenost i stroži nadzor nad internetskim sadržajem koji uključuje djecu, kojemu djeca pristupaju ili ga stvaraju; napominje da prijetnje koje proizlaze iz razvoja digitalizacije i nedostatka odgovarajućeg nadzora često dovode do iskorištavanja maloljetnika, što ih izlaže smrtnom stradavanju ili gubitku zdravlja, čak i oduzimanju slobode;
 24. naglašava da, kako bi se suzbili temeljni uzroci oduzimanja slobode djeci, države moraju uložiti velika sredstva u smanjenje nejednakosti i pomoći obiteljima kako bi ih osnažile za poticanje fizičkog, mentalnog, duhovnog, moralnog i društvenog razvoja djece; potiče na poduzimanje mjera za socijalnu zaštitu sve djece;
 25. osuđuje sve oblike kažnjavanja koji dovode do toga da se djeci sloboda oduzme na temelju seksualne orijentacije ili rodnog identiteta, obavljenog pobačaja ili upuštanja u spolni odnos uz pristanak i bez iskorištavanja među adolescentima slične dobi kao i oduzimanje slobode koje je rezultat zlostavljanja na temelju „kulture časti”; potiče Komisiju i ESVD da podupru relevantne agencije UN-a i lokalne aktere civilnog društva koje surađuju s tijelima trećih zemalja na dokidanju svih zakona kojima se adolescenti diskriminiraju na temelju seksualne orijentacije i rodnog identiteta te naglašava da se u tijekom zadržavanja mora osigurati odgovarajuća skrb i zaštita od svih oblika diskriminacije, nasilja i seksualnog iskorištavanja;
 26. osuđuje svaki oblik kažnjavanja koji dovodi do oduzimanja slobode na temelju vjere, etničke pripadnosti ili plemenskog identiteta; ističe da pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti uključuje slobodu izbora u što će se vjerovati ili ne vjerovati i slobodu pronalaženja, pridržavanja, promjene ili napuštanja vjere ili uvjerenja bez ikakvih ograničenja;
 27. ističe da se na problem prekomjerne zastupljenosti dječaka kada je riječ o zadržavanju mora odgovoriti svim mogućim sredstvima, među ostalim promicanjem preusmjerenja u svim fazama kaznenopravnog sustava te proporcionalnom primjenom rješenja koja ne uključuju oduzimanje slobode na dječake i djevojčice; smatra da u sustave pravosuđa za djecu hitno treba uvesti rodnu dimenziju i riješiti problem razlika među spolovima u pristupu uslugama pravosuđa za djecu;

28. konstatira da velike rodne razlike koje utječu na zadržanu djecu također odgovaraju posebnim, a katkad i nevidljivim oblicima ugnjetavanja i lišavanja prava i sloboda žena i djevojčica, uključujući posebne oblike nasilja kao što su, među ostalim, ubojstva zbog časti i prisilni brak; poziva Komisiju da analizira daljnje mjere za sprečavanje tih posebnih oblika nasilja u kontekstu preispitivanja Akcijskog plana EU-a za rodnu ravnopravnost III u sredini razdoblja, uključujući inovativne perspektive u okviru političkih dijaloga i dijaloga o ljudskim pravima s trećim zemljama;
29. poziva EU i države članice da podrže treće zemlje u pružanju specijalizirane edukacije za relevantna tijela, uključujući suce, o pravima i potrebama djece;
30. konstatira da su djevojčice koje žive na ulici posebno ranjive jer ih se često uhićuje i zadržava na temelju optužbi povezanih s prostitucijom te da studije o njihovim uhićenjima pokazuju da će mnogo vjerojatnije od dječaka biti uhićene zbog kaznenih djela povezanih s maloljetničkim statusom; osuđuje činjenicu da su u zemljama u kojima je pobačaj kriminaliziran djevojčice u opasnosti od oduzimanja slobode samo zato što su odlučile prekinuti trudnoću; osuđuje činjenicu da su djevojčice, dok su lišene slobode, osobito izložene seksualnom uznemiravanju, među ostalim oblicima rodno uvjetovanog nasilja;
31. konstatira da je u nekoliko zemalja vjerojatnije da će mlade LGBTIQ+ osobe biti uhićene i zadržane zbog kaznenih djela povezanih s maloljetničkim statusom i drugih nenasilnih kaznenih djela te da su često zadržane u rodno neprimjerenim ustanovama te osobito izložene nasilju;
33. naglašava potrebu za dekriminalizacijom kaznenih djela povezanih s maloljetničkim statusom;
34. poziva Komisiju i ESVD da potaknu partnere iz trećih zemalja da ratificiraju Fakultativni protokol uz Konvenciju protiv mučenja te da uspostave neovisne i učinkovite nacionalne mehanizme za sprečavanje čije bi osoblje raspolagalo stručnim znanjem potrebnim za posjete mjestima gdje su djeca lišena ili bi mogla biti lišena slobode; pozdravlja činjenicu da je Konvencija o pravima djeteta najčešće ratificirana konvencija o ljudskim pravima i poziva na njezinu hitnu potpunu i univerzalnu ratifikaciju; potiče sve partnerske zemlje da ratificiraju Treći fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta o postupku povodom pritužbi, kojim se djeci omogućuje da u slučaju kršenja svojih prava traže pravnu zaštitu;
35. poziva na intenzivnije djelovanje u ime nestale ili otete djece razmjenom informacija na regionalnoj i međunarodnoj razini te na ulaganje zajedničkih napora kako bi se djeca vratila roditeljima ili zakonskim skrbnicima;
36. podsjeća na to da su javne politike učinkovite ako su osmišljene na temelju potpunih, pravodobnih i pouzdanih podataka; potiče EU i njegove države članice da predlože prilagođenu pomoć i metodološku potporu tijelima trećih zemalja u prikupljanju podataka, uključujući tehnička sredstva i pravne okvire, kako bi se olakšala razmjena podataka među državnim institucijama kao i s relevantnim nedržavnim akterima (na primjer međunarodnim organizacijama); naglašava potrebu za sustavnim prikupljanjem raščlanjenih podataka kako bi se bolje razumjeli zbog čega dječaci i djevojčice bivaju zadržavani, i to u svim situacijama u kojima su djeca lišena slobode;

37. izražava žaljenje zbog činjenice da od donošenja Smjernica EU-a za promicanje i zaštitu prava djeteta 2017. godine ESVD još nije proveo njihovu reviziju; smatra da hitno treba provesti procjenu učinka o tome kako delegacije EU-a provode smjernice u trećim zemljama;
38. poziva Komisiju i ESVD da sustavno uključuju prava djece u politički dijalog s partnerskim zemljama, kao što je to već slučaj u kontekstu pristupnih pregovora te procesa stabilizacije i pridruživanja;

Djeca u okviru sustava pravosuđa

39. poziva ESVD i Komisiju da u svim svojim programima suradnje u području vladavine prava i izgradnje pravosudnih kapaciteta predlože posebno poglavlje usmjereno na potporu tijelima trećih zemalja u uspostavi učinkovitih sustava pravosuđa za djecu, što bi uključivalo primjenu preusmjerenja od samog početka i u svakoj fazi kaznenog postupka, zadržavanje ili uvođenje više minimalne dobi za kaznenu odgovornost u skladu s preporukom iz Globalne studije UN-a, dekriminalizaciju kaznenih djela povezanih s maloljetničkim statusom, osiguravanje informiranja prilagođenog djeci i mehanizama za sudjelovanje djece te da razmotre mogućnosti za skraćivanje trajanja zadržavanja na najmanju moguću mjeru, u slučajevima u kojima je ta mjera neizbježna;
40. poziva na veće napore kako bi se osiguralo da sva zadržana djeca mogu ostvarivati prava sadržana u Konvenciji UN-a o pravima djeteta te da se prema njima postupi humano i uz poštovanje prirodnog dostojanstva ljudske osobe; poziva na zabranu fizičkog i psihološkog nasilja kao disciplinske mjere nad zadržanim osobama;
41. poziva ESVD i Komisiju da zajedno s partnerima iz trećih zemalja dodatno razviju programe osposobljavanja za pravosudno osoblje i osoblje tijela kaznenog progona kako bi se unaprijedila saslušanja i postupci prilagođeni djeci te kako bi se utvrdilo kako na najbolji način doći do mišljenja djece, s obzirom na to ona imaju pravo sudjelovati u odlukama koje dovode do oduzimanja slobode i žaliti se na njih; ističe pravo sve djece na pristup besplatnoj pravnoj pomoći, zastupanju i uslugama, uključujući pristup potpori u području mentalnog zdravlja i psihološkoj potpori, stručnjacima za djecu i pouzdanim pravnim stručnjacima koji mogu utjecati na djetetovo iskustvo s pravosudnim sustavom i ishod predmeta;

Djeca i njihovi primarni skrbnici

42. ističe da bi se države u najvećoj mogućoj mjeri trebale suzdržati od zadržavanja primarnih skrbnika s vrlo malom djecom i, u protivnom, u zatvorima se pobrinuti za postojanje odjela prilagođenih djeci u kojima ona mogu biti zajedno s roditeljima, uspostaviti poseban smještaj za prenatalnu, perinatalnu i postnatalnu skrb i liječenje te nastojati da djeca budu oslobođena zajedno s roditeljima; podsjeća na to da se moraju poduzeti sve mjere potrebne kako bi se zajamčila sigurnost, dostojanstvo i razvoj svakog djeteta koje s roditeljem živi u zatvoru te da se u svakom trenutku mora osigurati zaštita od nasilja, traume i štetnih okolnosti;

43. podsjeća na preporuke Europskog odbora za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg kažnjavanja o lakšem uvođenju alternativa zadržavanju trudnih djevojčica i mladih majki kako bi se izbjegle situacije u kojima djeca žive zadržana;
44. ističe da bi vlasti trebale uključiti ocjene najboljih interesa djeteta u sve postupke donošenja odluka u okviru kojih bi zadržavanje roditelja moglo dovesti do oduzimanja slobode djetetu, što uključuje odluke prije suđenja, osuđujuće odluke i sve vrste odluka o tome treba li i koliko dugo dijete živjeti s primarnim skrbnikom u zatvoru;
45. poziva partnerske zemlje da donesu zakone i propise kojima se umjesto kazne zatvora podupiru i prioritiziraju rješenja koja se odnose na roditelje uzdržavane djece i ne uključuju oduzimanje slobode te da promiču sudsku ocjenu svakog pojedinačnog slučaja na temelju kriterija nužnosti, proporcionalnosti i opravdanosti pri razmatranju odluka o zadržavanju u istražnom zatvoru i nakon osuđujuće presude;
46. poziva Komisiju i ESVD da podupru partnerske zemlje u oblikovanju programâ rehabilitacije namijenjenih primarnim skrbnicima u zatvorima, koji bi trebali uključivati mehanizme zaštite djeteta kako bi se spriječila stigmatizacija, te da potiču razvoj suradnje i koordinacije između relevantnih javnih službi i organizacija civilnog društva u cilju reintegracije djece u društvo po njihovu puštanju na slobodu;

Djeca migranti

47. podsjeća na to da se maloljetnici u pravilu ne bi trebali zadržavati, već bi se trebali smještati u poseban smještaj prilagođen maloljetnicima uključujući, gdje je to prikladno, ustanove u sklopu zajednice u kojima im se ne oduzima sloboda; naglašava da bi države trebale uspostaviti odgovarajuće zaštitne mjere za zaštitu sve djece migranata koja se nalaze na njihovu državnom području, među ostalim donošenjem mjera kojima bi se djeci zajamčio siguran i primjeren smještaj kao i pružanje njima potrebnih usluga potpore kako bi se osigurali njihovi najbolji interesi i zaštitila njihova dobrobit;
48. izražava zabrinutost zbog sve većeg broja zemalja koje migrante, tražitelje azila i izbjeglice, među kojima su djeca, drže u raznim privremenim ili trajnim oblicima smještaja, kao što su zatvorski smještaj ili druge ustanove namijenjene svrhama kaznenog proгона, ili u drugim privremenim ili trajnim smještajima koji ne ispunjavaju minimalne sigurnosne ni higijenske standarde, a koje oni ne mogu napustiti ili iz njih mogu otići samo u određenom trenutku pod određenim uvjetima; naglašava da uvjete prihvata treba prilagoditi specifičnoj situaciji maloljetnika i njihovim posebnim potrebama u vezi s prihvatom, bez obzira na to jesu li bez pratnje ili s obiteljima, vodeći računa o njihovoj sigurnosti, uključujući u pogledu seksualnog ili rodno uvjetovanog nasilja, o tjelesnoj i emocionalnoj skrbi, te poticati njihov opći razvoj;
49. izražava žaljenje zbog slučajeva u kojima su djeca odvojena od svojih roditelja i zakonskih skrbnika ili smještena u centre udaljene od njih, što samo produbljuje traumu migracije, intenzivira osjećaj prijetnje i nesigurnosti te negativno utječe na razvoj razdvojene djece; naglašava da razdvajanje obitelji ili zadržavanje imigranata nikada nisu u najboljem interesu djeteta; ističe da zadržavanje obitelji i djece, bez obzira na to jesu li u pratnji ili bez pratnje, razdvojena ili zadržana zajedno s obitelji, nikada nije u njihovu najboljem interesu te da uvijek predstavlja kršenje prava djece;

50. smatra da bi djeci bez pratnje trebalo pružiti alternativnu skrb i smještaj u skladu sa smjernicama UN-a za alternativnu skrb o djeci te da bi države trebale djeci izbjeglicama omogućiti pristup postupcima azila, odgovarajućoj zaštiti i humanitarnoj pomoći, uključujući spajanje obitelji, obrazovanje i zdravstvenu skrb;
51. smatra da se moraju pronaći sigurni i zakoniti putevi te rješenja koji ne uključuju oduzimanje slobode i koji se temelje na rješenjima u zajednici kako bi se stalo na kraj praksi zatvaranja djece migranata i njihovih obitelji; ističe da činjenica je li djetetu sloboda oduzeta ili nije ne ovisi o tome koje je ime ili kategoriju država dodijelila ustanovi za zadržavanje, već o tome je li stvarno stanje i težina nametnutih ograničenja znače oduzimanje slobode; poziva na to da se usvoje postupci identifikacije i upućivanja u vezi s migracijama koji su prilagođeni djeci; u tom kontekstu poziva države članice EU-a da služe kao primjer i podupru tranzitne i određene zemlje u okončanju te prakse;
52. naglašava da se obitelji s djecom ne mogu protjerati u zemlje u kojima postoji velik rizik od prisilnih brakova;
53. ističe da zadržavanje ili kriminalizacija maloljetnika povezani s imigracijom nikad nisu u najboljem interesu djeteta; podsjeća na obvezu države da uvijek štiti i poštuje prava i najbolje interese djeteta, neovisno o njegovu migracijskom statusu ili statusu njegovih roditelja, osiguravanjem dostupnosti i pristupačnosti održivog niza alternativa zadržavanju koje ne uključuju oduzimanje slobode, davanjem prednosti aranžmanima skrbi u zajednici kojima se jamči pristup obrazovanju i zdravstvenoj skrbi te poštovanjem njihova prava na obiteljski život i jedinstvo obitelji kao i radom na ograničavanju te posljedično eliminaciji prakse zadržavanja djece u kontekstu međunarodnih migracija;
54. sa zabrinutošću primjećuje da postoje slučajevi u kojima se s djecom migrantima postupa kao s odraslim migrantima i u kojima im se sloboda oduzima zato što nema prijave njihova rođenja, tj. zbog nemogućnosti utvrđivanja njihove dobi; poziva partnerske zemlje da osiguraju brze i rodno osjetljive sveobuhvatne procjene razvoja djeteta koje provode specijalizirani pedijatri i drugi medicinski stručnjaci, na čije bi odluke, uz puna pravna jamstva, trebalo biti moguće uložiti žalbu;

Djeca pogođena sukobima

55. prima na znanje da je 2022. više od svakog šestog djeteta živjelo u zoni sukoba; podsjeća na to da se djeca zadržana u kontekstu okupacije ili oružanog sukoba moraju prije svega smatrati žrtvama i da se nikada ne smiju zadržavati ili kažnjavati samo zbog toga što su pripadnici oružanih snaga ili skupina; ističe potrebu za razvojem odgovarajuće mentalne i psihosocijalne skrbi i obrazovanja kako bi se djeci omogućilo da se ponovno integriraju u zajednicu i pronađu svoje mjesto u društvu nakon sukoba, čime bi se spriječio i prekinuo prijenos nasilja na sljedeću generaciju te izbjeglo potkopavanje napora uložениh u izgradnju mira; naglašava potrebu za promicanjem jednakog pristupa reintegraciji i rehabilitaciji za dječake i djevojčice koji su prethodno bili povezani s oružanim snagama i oružanim skupinama te za jamčenjem njihova ponovnog ujedinjenja s obitelji; ističe da osobe i organizacije odgovorne za oduzimanje slobode i temeljnih prava djeci moraju za to odgovarati;

56. naglašava važnost osude oružanih skupina i terorističkih organizacija koje koriste djecu za ostvarivanje svojih ciljeva;
57. pozdravlja novi skup zajedničkih prioriteta EU-a i UN-a za razdoblje 2022. – 2027. i zajedničku obvezu da se djeca pogođena oružanim sukobima uključe u međusektorske prioritete; ističe da je potrebno stvoriti puteve za reintegraciju i reparaciju djece čija su prava prekršena te da Program UN-a o djeci i oružanim sukobima mora biti uključen u sva vanjska djelovanja EU-a;
58. poziva Komisiju i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da ulože veće napore kako bi se spriječila i zaustavila teška kršenja prava djece lišene slobode u kontekstu oružanih sukoba, uključujući brutalno ugnjetavanje, prisilnu deportaciju, odvajanje od obitelji i posvojenje, s obzirom na to da je riječ o zločinima protiv čovječnosti kao i teškom riziku od genocida; naglašava važnost postizanja napretka u programu za djecu i oružane sukobe u vanjskom djelovanju EU-a te u okviru protuterorističke i sigurnosne politike, s posebnim naglaskom na teritorijima i zemljama u kojima su aktivne oružane skupine i terorističke organizacije, kao i integracije tog programa u operacije zajedničke sigurnosne i obrambene politike, reforme sigurnosnog sektora i posredovanje; poziva EU i države članice da zajedno s međunarodnom zajednicom poduzmu hitne mjere kako bi se olakšao povratak prisilno deportirane djece, djece odvojene od obitelji ili posvojene djece njihovim zakonskim skrbnicima ili u zemlju podrijetla;
59. poziva EU i njegove države članice da poduzmu sve potrebne korake, u skladu s Konvencijom UN-a o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida, kako bi se ta zlodjela okončala i kako bi se zajamčila odgovornost za ta kaznena djela, među ostalim uz pomoć međunarodnih mehanizama odgovornosti;
60. prima na znanje zaključke najnovijeg izvješća glavnog tajnika UN-a o djeci i oružanim sukobima, u kojem se navodi kako se zadržavanje djece i dalje koristi kao političko oružje u mnogim zemljama; pozdravlja uvrštenje ruskih oružanih snaga na godišnji popis sukobljenih strana koje su počinile teška kršenja prava djece;
61. ustraje u tome da se osobe odgovorne za teška kršenja ljudskih prava, uključujući ratne zločine i zločine protiv čovječnosti, moraju pozvati na odgovornost; pozdravlja globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki) i poziva na proširenje popisa sankcija EU-a u tom pogledu, posebno kako bi se uključili svi subjekti i osobe za koje je utvrđeno da su odgovorni za pripremu i organizaciju prisilnih deportacija i prisilnih posvajanja djece;
62. ističe da su djeca povezana sa skupinama koje su uvrštene na popis terorista ili nasilnih ekstremista žrtve, a ne počinitelji; podsjeća da države snose odgovornost za djecu koja su njihovi državljani, a koja su zadržana u inozemstvu; poziva dotične države članice EU-a da osiguraju zaštitu i repatrijaciju djece koja su njihovi državljani, a koja su u zatvoru ili su zadržana u trećim zemljama; izražava žaljenje zbog toga što prema Globalnoj studiji UN-a neke oružane snage i skupine zadržavaju djecu s ciljem kažnjavanja i/ili kao taoce;
63. poziva europske zemlje da uspostave programe reintegracije za djecu, građane EU-a, rođenu u kampovima za borce ili zatvoreničkim kampovima;

64. smatra da bi države trebale izričito isključiti djecu iz nacionalnog zakonodavstva o borbi protiv terorizma i sigurnosti te osigurati da se s djecom osumnjičenom za kaznena djela protiv nacionalne sigurnosti postupa isključivo u okviru maloljetničkog pravosuđa;
65. osuđuje strašna djela obavještajnih i sigurnosnih snaga, uključujući zadržavanje djece, ali i mučenje, silovanje i drugo seksualno nasilje nad djecom prosvjednicima u pritvoru kako bi ih se kaznilo i ponizilo te kako bi ih se odvratilo od sudjelovanja u prosvjedima diljem zemlje;

o

o o

66. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

**PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA
OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku, izvjestiteljica izjavljuje da je tijekom pripreme izvješća, tj. do njegova usvajanja u odboru primila informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Race & Equality
Réseau International des Droits Humains
UNRWA
UNICEF

Sljedeći popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestiteljice.

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	16.11.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+ : 39 - : 2 0 : 7
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Antonio López-Istúriz White, Jaak Madison, Thierry Mariani, Marisa Matias, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Isabel Santos, Mounir Satouri, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Hilde Vautmans, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Dacian Cioloș, Georgios Kyrtos, Gabriel Mato, Juozas Olekas, Pina Picierno, María Soraya Rodríguez Ramos, Mick Wallace, Elena Yoncheva
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Karolin Braunsberger-Reinhold, Charles Goerens, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Dan-Ștefan Motreanu, Paul Tang, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Juan Ignacio Zoido Álvarez

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

39	+
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Karolin Braunsberger-Reinhold, Andrius Kubilius, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Gabriel Mato, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Dan-Ștefan Motreanu, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Isabel Wiseler-Lima, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Petras Auštrevičius, Dacian Cioloș, Charles Goerens, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Juozas Olekas, Pina Picierno, Tonino Picula, Isabel Santos, Paul Tang, Elena Yoncheva
The Left	Marisa Matias, Mick Wallace
Verts/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé

2	-
ECR	Charlie Weimers
ID	Thierry Mariani

7	0
ECR	Anna Fotyga, Dominik Tarczyński
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Jaak Madison
NI	Kostas Papadakis
The Left	Giorgos Georgiou

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani